

NAZIV PREDMETA: Crkva između 'Države Božje' i 'države ljudske'

VRSTA (PREDAVANJE/SEMINAR): Predavanje

IME NOSITELJA PREDMETA: Prof. dr. sc. Ivan Bodrožić

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU: Doc. dr. sc. Ana Biočić

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA MODULA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 8

OKVIRNI SADRŽAJ MODULA

Cilj ovog kolegija je istaknuti u grubim crtama kako je tekao razvoj odnosa između Crkve i države od kasnoantičkog razdoblja pa do novijih vremena. Pri tome je važno temu smjestiti i zemljopisno u područje Rimskoga carstva i kasnije zapadne civilizacije koja je prvotni predmet našeg zanimanja, a i radi toga što su na ovome području odnosi Crkve i države doživjeli veću evoluciju nego što je bio slučaj s kršćanstvom pod utjecajem Bizanta. Stoga bi se tema mogla skicirati na sljedeći način u nekoliko razdoblja. Od samoga početka Crkva je kao zajednica u kojoj se ostvaruje Kraljevstvo Božje na zemlji stajala nasuprot ondašnje 'države ljudske', te je bila oberspravljena i progonjena, premda je priznavala zakonitost svih državnih institucija. Stajala je nasuprot državi, ali ne zato što je htjela osporavati valjanost ljudskog društva i uređenja kao takvoga, nego zato što to isto društvo nije prihvaćalo duhovne novosti i vrijednosti koje je kršćanstvo unosilo u ljudske društvene odnose. S Konstantinom Crkva dobija slobodu, te započinje djelovati u novim okolnostima kao prihvaćena i podupirana zajednica koja se sad našla između autentične zadaće povjerene od Boga da na zemlji oblikuje 'Državu Božju' ili da potpadne pod utjecaj 'države ljudske' služeći samo njezinim zemaljskim ciljevima. U takvom će raskoraku Crkva ostati kao nositeljica duhovnog poslanja, ali ujedno i zajednica koja živi na zemlji, često sputana zemaljskim sponama, odnosima i interesima koji ne idu uvijek na ruku duhovnog poslanja koje ima izvršiti. Nakon pada Zapadnog rimskog carstva u stoljećima koja slijede Crkva će imati sve veću ulogu i u oblikovanju zemaljskog društva, što će voditi prema srednjovjekovnom idealu i pokušaju stvaranja 'države Božje' na zemlji u vidljivom socijalnom obliku, čime bi eventualno došlo do poistovjećenja ili preklapanja ovih dviju država. Novovjekovno pak razdoblje bit će obilježeno odvajanjem države i svih društvenih institucija od utjecaja Crkve, što će se nerijetko događati i u napetostima i žestokim suprotstavljanjima 'države ljudske' i 'države Božje'. Ovi su sukobi pogotovo razvidni u vrijeme stvaranja modernih nacionalnih država tijekom 19. stoljeća, a posljedica niza promjena kako društvenih tako i političkih, jest različiti položaj Crkve u europskim zemljama.

POPIS LITERATURE

Aurelije AUGUSTIN, *O državi Božjoj (De civitate Dei)*, sv. I-III, prijevod Tomislav LADAN, Zagreb, 1995-1996.; Giovanni Pilati, *Chiesa e stato nei primi quindici secoli*, Roma-Parigi, 1961.; *Chiesa e stato attraverso i secoli: documenti raccolti e commentati* da Sidney Z. Ehler, John B. Morrall, introduzione da Giovanni Soranzo, Milano 1954.; *Velika povijest Crkve*, sv. VI (1 i 2), H. Jedin (ur.), Zagreb, 1981. i 1987.; Owen CHADWICK, *The Secularization of the European Mind in the Nineteenth Century*, Cambridge, 1975.; Hugh MCLEOD, *Secularisation in Western Europe, 1848-1914.*, New York, 2000.; Mirko Juraj MATAUŠIĆ, *Susret Crkve s civilnim društvom u 19. stoljeću, HRVATSKI KATOLIČKI POKRET. Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog održanog u Zagrebu i Krku 29. do 31. ožujka 2001.*, (ur. Z. MATIJEVIĆ), Zagreb, 2002., 33-54.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se provodi putem predavanja, ali se potiče studente i na interaktivnu diskusiju.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti svoje obveze izvršavaju praćenjem nastave, a potom imaju zadaću također napraviti iscrpno istraživanje pojedinog povijesnog razdoblja, također s posebnim zemljopisnim ili nacionalnim određenjem.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave se prati provođenjem anonimne ankete.

BROJ ECTS BODOVA: 4